

САМУРДИН

ССС ГОЛОС САМУРА

«Магъарамдхуьруьн район» МР-дин
общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета
МР «Магъарамкентский район».

Газет 1951- йисалай акъатзава. № 3 (7931) киш, 19- январь 2019- йис. Къимет 6 манат.

ХАБАРРИН

КИМ

ЦИЙИ ШКОЛАЯР ЭЦИГДА

РД-дин образованиедин ва илимдин министерстводин, милли «Образование» проектдин сергъятра аваз «Современная школа» проект уьмуьрдиз кечирмишуну 2022-йисалди Дагъустандин школайра 3 сменада клелунин месэла гъялдай мумкинвал гуда.

Къейд ийин хьи, республикади школьникар патал алай аямдин образованиедин вири къулай шартлар тешкилунихъ элкъуьрнавай федеральный 10 проектдикай 8-да иштиракзава. Дагъустанда «Кванториум», «IT-клуб», технопарк, бажарагълу аялар майдандиз акъуддай махсус центряр ачухун планрик кутунва. Идалайни гъейри, РД-дин образованиедин ва илимдин министерстводи «Демография» проект уьмуьрдиз кечирмишунизни фикир гуда. Адан сергъятра аваз аялар галай дишегълийриз къвалахал акъвазиз куьмекда.

2019- йисуз Дагъустанда цийи 19 школа эцигун планрик кутунва. Алай вахтунда, санлай къачурла, республикада 1642 школа кардик ква. Анра 400 агъзурдалай виниз аялри чирвилер къачузва. Абурукай 2642 аялди 3- сменада клелзава.

АЯЛРИН БАХЧАЯР ЭЦИГДА

РД-дин образованиедин ва илимдин министерстводин пресс-къуьллуьгди хабар гайивал, 2019- йисуз республикада йисни зуралай пуд

йисал къведалди яшара авай аялар патал 32 бахча эцигун планламишнава.

Абурун куьмекдалди школадиз фидай яш тахъанвай аялрин идарайра 6 агъзурни 130 алва чка тешикилда.

Квалахар милли «Демография» проектдин сергъятра аваз кыле тухуда. Адан бинедаллаз региондин «Создание условий для осуществления трудовой занятости женщин с детьми, включая ликвидацию очереди в ясли для детей до трех лет» проектни арадал гъанва. И проектдин сергъятра аваз аялрин 2 агъзурни 70 чка авай 22 идара эцигун фикирдиз къачунва.

2018- йисуз РД-дин образованиедин ва илимдин министерстводи аялрин бахчайра нубатда акъвазунин электронный къурулуш хъсанарун, аялар бахчайриз къабулдайла, къанунсузвилериз рехъ тагун патал са жерге серенжемар къабулна.

МРОТ-ДИН КЪАДАР АРТУХАРДА

РОССИЯДИН Перзидент В. Путина гъар йисуз зегъметдин гъакъидин агъа кланин къадар (МРОТ) артухарунин гъакъиндай закондин къарардал къул члугуна. Адал асаслу яз, МРОТ-дин къадар юкъван гысабдалди 117 манатдин артухарда. Идан гъакъиндай «РТ» телеканалдин сайтди хабар гузва.

Октябрдин вацра гъар йисуз зегъметдин гъакъидин агъа кланин къадар хкажунин, ам яшамин хъуниз лазим агъа кланин дережадив къван агакъарунин гъакъиндай Госдумадиз законопроект къабулнай.

Ик, 2019- йисуз 117 манатдин артух хъуьнуикди МРОТ-дин къадарди 11280 манат тешкилда. Идалай вилик МРОТ-дин къадар 2018- йисан майдиз 11163 манатдив агакъдайвал хкаж хъувунай.

Риклелай тефир гуьруьш...

ЧИ ШКОЛАДА кьиле фейи, риклелай тефидай, кьетIен вакъ-айрикай сад Дагъустандин писателрин Союздин лезги писателрин секциядин регъбер, Россиядин писателрин союздин член, чи районгъгли Владихъ Батмановахъ галаз хъайи гуьруьш я. Шаирдин шииратдин межлисда малимрин коллективди, школада клелзавай аялри иштиракна.

Шаирдихъ галаз санал адан патав Гъепцегърин юкъван школадин директор Мирзаметова Къизбес Михралиевнади, директордин заместителар тир Рамазанова Майина Алихановнади, Гусейнов Сергей Нусретовича ва гъвечи классрин малим Гаджибекова Саласа Исабековнади чкаяр къунвай.

Шииратдин мярекат къисмет хъанвай класс мили литературада вичин рекъин суракъда авай жегъил шаирдиз талукъарнавай цлан газетдив, жуьреба-жуьре шикилрив, безетмишнавай.

Шииратдин межлис В. Батманован уьмуьрдин ва яратмишунрин рекъикай суьгъбет авунилай эгечIна.

Шаирдин вилик вичин хуси шиирар клелун акъалтIай четин ва чIехи жавадарвал я, амма вири четинвилериз дурум гана Владик Батманован къелемдикай хкатнавай «Шиир кхьихъ, Владик!» II-классдин ученик Садуллаев Гед-

жима, «КIек» 6- классдин Айсаев Мингъажа, «Лезгистан» II-классдин ученица Гаджиметова Дианади, «Диде начагъ хъайила» II-классдин Амрахова Наидади, "Гъайиф, диде къуьзуь жез" 8-классдин ученица Садулаева Анжелади ва "Заз ахварай диде шехъиз акуна" шиирни тарсунин иесиди фасагъатдиз клелна. Мярекатдин сергъятра аваз клелай В. Батманован гъар са шиирди халкъ, хайи макан, дидед чIал, хвейи къеб ва даим риклел чка ийизвай дидеяр клан хъуниз, абур хуьниз, риклелай алуд тавуниз эвер гузвайди гъар са иштаракчиди къатIана.

Мярекатдикай дад гайи нумрайрикай сад шаирдин "Мурад тир хва ахун садра" тIвар алай шиир 6-классдин аялри сегънеламишун хъана. Сегънедал дидедин ролда Сагидова Гъажер, гададин ролда Бабаев Амир, автордин ролда Беделова Замира ва Айсаева Арина аваз чан гъана. Вилерал накъвар алачиз килиг тежедай и сегънеди кIватI хъанвайбурун гъар садан риклин деринра чIехи чка къадайти хъана.

Къейд тавуна жедач, гафунин тIям чизвай, адахъ галаз чIехи рафтарвал, дуствал хуьзвай Владикан шииррар манийрални эцигнавай. И кар себеб яз, чи мектебдин 6-классда клелзавай Айсаева Аринадини Муртузалиева Аминади "Диде" ва вири аялри санал "Гъайиф, диде къуьзуь жез" тIвар алай мани тамарна.

Лагъана кланда хьи, чи школадиз Владик Батманован къевезвайдакай хабар хъайи Адиева Эминат Гадживердиевнади вичин патай гуьрметвилин ва савкъватвилин лишан яз "Жегъил шаирдиз" тIвар алай шиирни бахшна. Ам ада вичиз гаф гайила шиир арадал атунин тарихдикай са куьруь суьгъбет авурдалай къулухъ жегъил шаирдин шииратдин экуьнал кIватI хъанвайбуруз клелна.

Мярекатдални гъакIни Гъепцегърин юкъван школадин директор Къизбес Михралиевна, Майина Алихановна, Сергей Нусретович, Саласа Исабековна, рахана. Абуру, гъар сада, чеб кьенин шииратдин межлисдин иштаракчияр хъунал къве сеферда бахтлу тирди, жегъил шаирдихъ мадни чIехи агалкъунар хъана кланиди, авур кралал акъваз тавуна кланзавайди ва чи школадин раklarар халкъдиз къуллугъзавай гъар са ватангълияр патал ачух тирди къейдна.

Чна фадлай вилив хвейи, чIехи гъазурвал аваз тешкилай межлис Владик Батмановахъ галаз санал ва къилди-къилди жуьреба-жуьре шикилар ягъуналди акъалтIарна.

Рутмина БАБАЕВА,

Гъепцегърин юкъван школадин лезги чIаланни литературадин малим.

Тарихдин вакъайриз члехи фикир

Алатай вахтара Дагъустандин гзаф хуьрера алимри тарихдин вакъаяр, жематдин сиясатдиз талукъ месэляяр галай-галайвал кхъизвай. Амма са бязибур чал агакьнач. Араб члалалди хуьрерин халкьдин сиясатдин рекъяй уьмуьрдиз талукъарнавай куьруь вакъаяр жагъанва. Гъавилай ахтармишзавайбуру ата бубайрилай амай тарихдин вакъайриз члехи фикир гузва.

Дагъустандин хуьрер бубайрилай амай пешейрин, адетрин хазина я. Саки гъар са хуьруьз вичин тарих ава. Тарихдин вакъайри субутзавайвал, виликдай Дагъустандин халкьар гзаф сихдиз яшаммиш жезвай.

Ина гзаф гъвечли-гъвечли халкьар яшаммиш жезвай чкаяр авай. И кар гзаф къадар амай хараплайри, чкланвай квалерин цлари, гъужумдикай хуьдай бинейри тесстикъарзава.

Гзаф чкайрин тварар, абур гьинал алайтла, а хуьрер арадал гъайибурун тварар, тухумрин тварар члехи инсанрин рикел алама.

ГЪЕЗЕРХУЬРУЬН ТАРИХ

И хуьруьн твар гьикл арадал атана?

Сифте малим хъайи тайифайрин лугъуниз килигайла, ина хазарар яшаммиш хъана. VII-асирда Дагъустандин чилерал Хазарский пачагьлугъ арадал атана. 1870-йисара хазарри кефер патан Дагъустанда агъавал ийизвай. Абурун сифтегъан диб Беленджер тир. Хазарри чпиз Каспидин кефердинни рагъэкъечдай патан халкьар чпиз муьтлуьгъарна. Гъа икI Хазаррин цлийи меркез-Семендер арадал атана.

VII-асирдин юкьвара арабринни хазаррин дявеяр башламишна, рагъэкъечдай Дагъустан чпиз муьтлуьгъарун патал хазарри ва дагъвийри арабрин акси дявеяр тухвана. Абурувай Дербент, Чагу, Тифлис къаз алакьна. Сасанидрин пачагь катна. Персер къибле Дагъустандай чукурайла, хирер хъайибур, зайифбур амуькьна. Абуру чпиз яшаммиш жедай хатасуз чкаяр жагъурзавай. Тамун юкьвай гъихьтин секин чка жагъана. Абуру сифте литникай чпиз квалер туьклуьрна, гуьгъуьнлай керпичрин квалер эцигна. Хазаррин мукъув Цилин ва Испик лугъудай хуьрер гвай. Хазарри и хуьрерин агъалийрихъ галаз дуствилин алакъаяр кутлунна. Абурувай чпиз хъенчин къапар ийиз чирна, малдарвал ва лежбервал ийиз хъана.

Гъа икI абуру чпин хуьруьз Хазаркент твар гана. Несилрилай несилралди хуьруьн твар дегеш хъана. Гила Гъезерхуьр арадал атана.

Гъар са касдин уьмуьрда виридалайни важиблу месела, жуван тухум, ата бубаяр, хайи чил рикел хуьн я. Гзафни-гзаф и фикир сурарал фейила къилиз къведа. Къейибурун сурал фин-им гъабуруз гуьрмет авун лагъай члал я.

Гъар са гъезерхуьруьнвидиз вичин тарих ава. Архивдин материалра и хуьруьн тарихдикай лап тлимил ава. Абурукай яз Асалиева (91-й), Ахмедова (94-й), Джалилева М (89-й), Асалиев Къенбер (96-й). Асалиевар, Ахмедовар, Бирембековар, Курбановар, Рамазановар, Аскаротвар ва масабур-хуьруьн тухумар я. Дагъустанда Исламдин дин мягъкем хъайила, Гъезерхуьре мисклин ахъайна. Ана араб ва туьрк члалар чирзавай.

Инкьилаб хъайидалай къулухъ 1930-йисара хуьре 25 квал авай. 1930-1935-йисара сифтегъан 4-класдин школа ахъайна. Хуьруьн агъалияр киредин ва хъенчин къапар авунал, гамар хурунал ва маса хуьруьн майишатдин крарал машгул тир.

1941-йисуз Ватандин Члехи дяве башламишна. Ватан хуьз и хуьрляй Рамазанов Г., Рамазанов Б., Аскаротвар А., Асалиев Г., Асалиев Г., Асалиев К. ва масабур фена.

1966-йисуз Дагъустанда лап зурба залзала хъана. Саки вири хуьрера квалер чклана ва маса зиянар хъана. Гъа вахтунда чи гъукумдарри гзаф дагъдин хуьрер арандиз (дуьзендиз) куьчарунин къарар къабулна. Гъезерхуьруьн жемат Магъарамдхуьруьн, С.Стальский, Дербентдин районрин чилерал куьчарна. Абуру гилани гъана квал-югъ кутуна яшаммиш жезва.

И хуьрляй твар-ван авай рухварни тлимил акъатнавач. Агъмедов Багъадин Гъажиагъмедович, Агъмедов Мурадин Гъажиагъмедович-РД-дин МВД-дин кадрарин члехиди.

Асалиев Шагъабудин Ферзалиевич-«Магарамкентский» совхоздин къилин бухгалтер, Асалиев Рафик Шагъабудинович-Магарамдхуьруьн КСЦОН-дин директор, Асваров Асали Абилович – малим ва масабур.

Дагъустандин халкьдин уьмуьрда, гъар са карда, дуствилин алакъаяр мягъкемарунин квалахда Агъмедов Багъадин лап лайихлу чка къуна.

Ярмет ГЪАЖИБУТАЕВ.

Гъурметлу пеше

ГЪАР юкьуз миллионралди планетадин агъалийри чпин фикрар телеэкранда желбзава, радиодихъ яб акалзава, газетар ва журналар келзава. Идан нетижада чилин шардин вири пиплера физвай вакъиайрикай абурухъ информация, яни хабарар агакьзава. Вири ихътин хабарар агакьарзавай-бур журналистар я. 13- январдиз Россиядин журналистрин пешекарвили сувар- Печатдин югъ кьейднава. И йукъуз, 1703- йисан 13- январдиз, Россиядин пачагъ I Петрдин буйругъдал уьлкведин массовый информациядин «Ведомости» газетдин сад лагъай нумра акъатнавай. Гъаниз килигна 13- январь Ватандин журналистика арадал атай югъ яз гъисабзава. Журналистика- им гъар йикъан литература я. Гъеле газетар арадиз къведальди журналистика авай. Къейд авун лазим я, алай вахтунда РФ- дин мулкунал санлай къачурла 102 члалал газетар ва журналар акъатзава. Чи районда лагъайтла 1951- йисалай сифте «Коммуниз патал» гуьгъунлай (1990) «Самурдин сес» твар алаз райондин газет акъатзава.

2011- йисуз «Самурдин сес» газетдин 60 йис тамам хъана. И девирда газетди, район экономикадинни яшайишдин, культурадинни образованиедин ва гъакъ здравоохранениедин жигъетдай вилик финин карда вичин лайихлу пай кутуна. Вичи яргъал йисара газетдин редакцияда квалалахай бажарагълу журналист, шаир ва публицист Желил Мурадалиев кьиле аваз журналистрин яратмишдай коллектив тешкил хъана. Къе чна РФ- дин журналистрин союздин член РД- дин культурадин лайихлу работник саки 50 йисуз райгазетдин жавабдар секретарвили везифаяр тамамарай Фикрет Гъажиеваз, райгазетдин

культурадин отделдин заведишвиле квалалахай РФ журналистрин союздин член РД- культурадин лайихлу работник Алибек Гъасанован, ва гъакъни РФ дин журналистрин союздин член РД- дин культурадин лайихлу работник хуьруьн майишатдин отделдин заведиш хъайи Гъани Абетуллаеван тварар еке гъурметдалди къазва. Алай вахтунда абурун баркаллу краар ва хъсан адетар кьиле редактор Абдул Исмаилов акъвазнавай журналистрин гъевчи яратмишдай коллективди давамарзава. Чна суварин тебрикар чи коллективда 1982- йисалай корректорвиле бегъерлудаказ квалалахзавай РД- дин культурадин работник Къасумова Найисатаз ва чпихъ журналиствилин рекъай бажарагъ авай ва таин тежриба гъанвай Рамзес Мурадалиеваз, Афисат Айдемироваз ракъурзава. Къуй чи редакциядинни ва типографиядин работникрихъ ва вири районгъилирихъ чандин сагъвал, хушбахтлувал ва квалалахда агалкъунар хуьрай.

Эхирдай са шумуд келима жувакай.

Зун журналистикадиз сифте камар вегъезвайбурукай сад я лагъайтла жеда. Зи зегъметдин рехъ къисметди маса пешедихъ галаз алакьалу авуна. Ятлани газетар журналар гъеле школада

келзамаз за пара келдай. Зи рикел кьени «Пионерская правда» «Комсомольская правда» газетрай келай итижлу макъалаяр алама. Абуру зак са бязи вахтара жуван кьелемни ахтармишдай гъевес кутадай. Гъакинай мумкинвал хъанамазни, зун жуван багъри газетдин редакциядиз квалалахал атана. Къилля тимил-шимил къурхулувални авачиз тушир. Яраб завай келчийрин игътияжар таъминариз жедатла лугъуз хиялари тухванай зун. Амма квалалах хъайи йикъалай зун жуван гафарин фикррин юкьва хъана. Зун жуван коллективдилай пара рази я. За къатлайвал халис журналист, газетдин мухбир хъун патал тек са чирвилер бес туш. Эвелни эвел жуван хайи члал чир хъана кланда. Ваз вуч лугъуз кланзаватла, гъавурда акъадай жуьреда фасагъат члалалди лагъана кланда. Гъамиша жуван, райондин уьмуьрда кьиле физвай вакъиайрин гуьзчи ваъ, активный иштиракчи хъана кланда. Ихътин жуьреда квалалах тешкилайла журналист гъамиша вичин виниз тир дережада хуьдай мумкинвал жеда.

ЖАННА.

Шикилда: Редакциядин журналистри нубатдин нумрадал квалалахзавай вахт (1972- йис).

ПРОКУРАТУРА РАЗЪЯСНЯЕТ

ПРОКУРАТУРОЙ МАГАРАМКЕНТСКОГО РАЙОНА ВЫЯВЛЕНЫ НАРУШЕНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ ЗАЩИТЫ ПРАВ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ

ПРОКУРАТУРОЙ Магарамкентского района проведена проверка исполнения территориальных отделением управления Роспотребнадзора по району требований федерального законодательства, обеспечивающего защиту прав юридических лиц и индивидуальных предпринимателей.

Установлено, что в нарушение требований Федерального закона « О защите прав юридических лиц индивидуальных предпринимателей при осуществлении государственного контроля» уполномоченными должностными лицами ТОУ Роспотребнадзора по Магарамкентскому району сведения о проверках, проведенных ими в июле- августе 2018 года в МКОУ « Детский сад « Дюймовочка» и в ООО« ЮГАГРОПРОМДОРСТРОЙ» и их результаты, в установленном порядке в Федеральную государ-

ственную информационную систему «Единый реестр проверок» не внесены.

В связи с этим, прокуратурой в отношении виновных должностных лиц возбуждены 2 административных дела по ч. 3 ст. 19.6. 1 КоАП РФ (несоблюдение должностными лицами органов государственного контроля (надзора), органов местного самоуправления, государственных и муниципальных учреждений, осуществляющих контрольные функции, требований законодательства о государственном контроле (надзоре), муниципальном контроле), которые для рассмотрения направлены мировому судье.

По результатам их рассмотрения специалисты- эксперты ТОУ Роспотребнадзора по Магарамкентскому району привлечены к административной ответственности.

ПОМОЩНИК ПРОКУРОРА МАГАРАМКЕНТСКОГО РАЙОНА РАЗЪЯСНИЛ РУКОВОДИТЕЛЯМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ ТРЕБОВАНИЯ АНТИКОРРУПЦИОННОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

ПОМОЩНИКОМ прокурора Магарамкентского района проведена беседа с руководителями Образовательных учреждений по вопросам разъяснения требований антикоррупционного Законодательства в управлении образования муниципального района « Магарамкентский район».

Мероприятие приурочено к Международному дню борьбы с коррупцией, учрежденной Генеральной Ассамблеей ООН и направлено на формирование нетерпимого отношения должностных лиц к коррупционным проявлениям.

Участникам встречи даны разъяснения положений федеральных законов, указов Президента РФ и постановлений Правительства РФ в сфере

противодействия коррупции, которые были проиллюстрированы конкретными примерами из прокурорской практики.

Помощник прокурора подчеркнул необходимость усиления контроля и профилактической работы со стороны руководства управления образования в целях недопущения любых коррупционных проявлений должностных лиц.

Кроме того, что в ходе встречи до сведения присутствующих были доведены результаты надзорной деятельности прокуратуры района за 11 месяцев 2018 года в сфере противодействия коррупции.

По завершении беседы помощник прокурора ответил на интересующие слушателей вопросы.

ПРОКУРАТУРОЙ МАГАРАМКЕНТСКОГО РАЙОНА В РАМКАХ МЕРОПРИЯТИЙ, ПОСВЯЩЕННЫХ 25-ЛЕТИЮ КОНСТИТУЦИИ РОССИИ, ОРГАНИЗОВАНА ВСТРЕЧА С УЧАЩИМИСЯ СТАРШИХ КЛАССОВ ШКОЛ

ПРОКУРАТУРОЙ Магарамкентского района во взаимодействии с органами местного самоуправления с выездом в МКОУ « Магарамкентская СОШ № 1 « в рамках организации работы по правовому просвещению организована встреча с учащимися 10 и 11 классов с. Магарамкент, посвященная празднованию дня Конституции Российской Федерации.

В организации данного мероприятия, приняли участие председатель Общественной палаты МР «Магарамкентский район», преподаватели истории и обществознания и др.

Целью данной встречи и беседы с учащимися является повышение уровня правовой информированности подростков, привития им желания соблюдать законы и не совершать правонарушения, подготовка их к сознательной и активной жизни, становление у учащихся нравственной и правовой позиции, а также формировании их правового поведения.

В ходе беседы до обучающихся были доведены их права и обязанности согласно Конституции РФ, а также ответственность за свои поступки перед государством и гражданами.

Проведение данного мероприятия освящено в местных средствах массовой информации.

ДИН ВА ИНСАН

ГЕЛЕЖЕГ виликамаз акун, кылел къведай крар виликамаз лугъун... и месэлайри инсаниятдин фикир чпел желб ийиз хъана. Къуръандин аятра икӀ лугъузва: «Гъам чилел, гъамни цаварал батинда авай вири месэлаяр Аллагъдиз чида». ИкӀ ятлани, бязи инсанри батинда авай крар жинерриз чида лугъузва ва и кардихъ инанмишвал ийизва. «Вири-

крар лугъуз хъун мумкин туш. Амма бязи лутуйри, халкъдин дугъривиликай менфят къачуз, и кардал чпиз пулни машгъурвал къазанмишзава.

Алай вахтунда инсаният материализмдин къармахрай экъечӀиз алахънава, амма чпихъ мягкем инанмишвал авачир инсанар тапархъанрин чилина гъатзава. Гъа ихътин зайиф къанажагъдин инсанри астрологрхъ инанмишвал ий-

дик кваз жергеда акъваздайди туш».

Субут жезвайвал, «гележег виликамаз лугъудай» Нострадамус хътиндаз куьмек гузвайди вахт я, гъикӀ лагъайтӀа, эгер и кар лагъана вахтунда кыле фейитӀа, фалчидин тӀвар виниз акъатзава, эгер са затӀни тахъайтӀа, и кар виридан риклелай алатзава. Месела, Нострадамуса кылел къведа лагъай 945 вакъиадикай кылиз акъатайди 70 я, яни 7 процент. Ибурукайни гзафбурнивай хъайитӀани лугъуз же-

ВИРИ ФАЛЧИЯР ТАПРУКЪАР Я

сирер чидай ада /Аллагъди/ вичи ихтибарзавай са касдиз, вичин пайгъамбардиз, са бязи сирер ачухда».

Амма инсаниятдин тарихда гъар са девирда чеб пайгъамбарар яз гъисабзавай, кылел къведай крар виликамаз лугъудай ксар пайда жезва. Ихътинбурукай сад Европадай тир Нострадамус хъана. Ам астролог тир, 16-асирда яшамиш хъана. Ам кылел къведай крар виликамаз лугъуналди машгъур тир. Чавай адаз анжах «фалчи» лугъуз жеда.

Са шакни алач, инсаниятдин тарихда гележег виликамаз лугъудай инсанар хъана. Абуру анжах пайгъамбарар тир. Абуру инсанриз арадиз чукурзавайди Аллагъдин сес тир. Абуруз и чирвилер цаварилай къвезвай. Аллагъди вичин векилар чилел тести-къарун патал гележегдихъ галаз алакълу тир бязи кра-рикай абуруз лугъузвай.

Фалчийри и кӀвалах чпин пешедиз элкъурна. Аллагъдин эмир авачир адетдин инсандивай гележегда жедай

изва. Машгъур алим П. Уитмана лугъузва: «Астрология алатай ва алай вахтунда тапан инанмишвал авай инсанар къуртармишдай гъвечи остров я». Гъавилляй гъар са къуд лагъай американвиди чпин руьгъдин секинвал астрологиядай жагъурзава. Ихътин фанатикри Нострадамус хътин астрологрриз машгъурвал гузва. Америкадин алим Эрик Русела кхъенай: «Асирдин /алатай/ сифте кыляй Европадин астрологри мукъвал вахтара чилел яд акъалтуникай хабар ганай ва и кар планетаяр «Рыбы» созвездиедин лишандик кваз са жергеда акъвазайла жеда». Гъелбетда, и хабарди гзафбурок къурху ку-тазва. Эхир тайинарनावай вахт алукъзава, амма яд акъалтуникай садазни хабар амач. И кӀвалахда виридалайни кар алай месэла ам я хъи, вахт алатайла, къундармани риклелай алатда. Нетижда и месэладал машгъул тир алимри-астрономри астрологри лагъай гафариз къимет гузва ва ихътин фикирдал къвезва: «Планетаяр са чӀавузни «Рыбы» созвездиедин лишан-

дай дуьздадал алайбур тир. Нострадамуса вичи хиве къурвал, «зун пак тир кхъинар кӀелиз, астрономиядикай менфят къачуз ихътин фикиррал къвезвай».

Нострадамусан гъакъиндай Англиядин алим Чарлз Уарда икӀ кхъизва: «Ам гзаф къаб алаз рахадай инсан я. Винел патай ам хашперес я, амма къенепатай- бутперес. Ада Поузене шегъерди цӀай къада лагъана «виликамаз» хабар гана, амма шегъердик цӀай вичи къана.

Бернард Канна адан гъакъиндай кхъизва: «Ам гзаф перишан ва къаб алаз рахадай устад тир. Гъавилляй адан «хабаррихъ» гилани инанмишвал ийизва».

И суьгъбет Мугъаммад пайгъамбардин (САС) гафара-лди куьтягъиз кӀанзава: «Вири фалчийар тапрукъар я».

Материал интернетдай гъазурайди-

Р. МУРАДАЛИЕВ я.

ВИРИНРАЙ, ВИРИДАКАЙ

КЪАЛП ПУЛАР

РОССИЯДА виридалайни гзаф къалпдаказ акъудзавай пул 5 агъзур манатдин чар я. Идан гъакъиндай МВД-дин пресс-центрди малумарзава.

«Къалп пулар акъудайбуру 2018- йисан девирда гзафни-гзаф 5 агъзур манатдин чарар арадиз гъана», - малумарзава ТАСС-ди.

2018- йисан 9 вацра алиш-веришда къекъезвай Россиядин ва маса уълквейрин 29 агъзурни 7 виш ракъун ва чарарин къалп пулар МВД-дин къуллугъчийри вахчуна. РФ-дин УК-дин 186- статьяда къалурнавай тахсиркарвилер гзафни-гзаф Москвада ва Подмосковьеда регистрация авунва. Къалп пулар туькьурунин тахсиркарвилерин жигъетдай Санкт-Петербургда, Ленинграддин область ва Краснодардин крайни къулхъ галамукънавач.

2018- йисан июлдиз Центробанкди 2 агъзур манатдин къалп банкнотар дуьздак акъатнавайдакай малумарнай. Къейд ийин, 2 агъзур ва 2 виш манатрин банкнотар Россияда 2017- йисан октябрдилак ишлемишзава. Чешмедин делилралди, 200 манатдин къалп банкнотар акъуднавай къанунсуз дуьшуьшар гъеле малум туш.

БАГЪРИЙРИЗ КУЪМЕК

ЧЕЛЯБИНСКИЙ областдин Магнитогорск шегъерда гзаф мертебайрин къвал чукулунин мусибатдикди къейи ва зарар хъайибурун муьква-къилийриз гудай куьмекдин къадарар тесстикъарнава.

«1 миллион манат- мусибатдин нетижада къейибурун хизанрин гъар са нефесдиз;

400 агъзур манат - сагъламвиллиз залан ва юкъван гъалдин зарар хъайибуруз; 200 агъзур манат- сагъламвиллиз къезил зарар хъайибуруз», - кхъенва чешмеди.

Идалай гъейри, эменни къахъуникди зиян хъанвайбурувай гъар хизандиз 300 агъзурдалай 500 агъзур манатдал къван, гъакъни рагъмет хъайибур кучудун патал 31500 манат пулдин такъатар къачуз жеда.

Магнитогорск шегъерда инсанар яшамиш жезвай къвал 31-декабрдин экуьнахъ чкъана. Къилин себеб яшайишда ишлемишзавай тебии газ къиткъинунихъ галаз алакълалу ийизва.

НЕТИЖАЯР КЪУНА

РОССИЯДИН МИД-ди 2018-йисуз США-дихъ галаз хъайи алакъларин нетижа яр къуна. Идакай РБК-диз РФ-дин къецепатан крарин министердин заместитель Сергей Рябкова малумарна.

Адан гафарай, «тарифдай хътин за затни авач». Терроризмдихъ галаз женг чуьгунин карда са фикирдал атун, финансрин, энергетикадин министерствойрихъ галаз хъсан алакълар хуьн- МИД-дин векилди анжах гъа и месэлаяр агалкъунар яз гъисабна. Гъа са вахтунда, Рябкова къейд авурвал, Международный космический станцийрин барадайни къвалахар санал тамамарун давамарзава.

«Санлай къачурла, алакъларин жигъетдай вилик финин крар тимил я», - нетижа къуна дипломатди. Москвадинни Вашингтондин арада туькьвей алакълар авач. Къве терефдини гъялна къанзавай месэлайрин къадар гзаф я.

УВ

УВАН

ЕРЯГЪ

* Лавровый пешер неинки хуьрекдин дад хъсанарун патал ишлемишда, абур гъакъни гзаф азарин дарман я. А пешери нервияр мягъкемаруниз, ивида шекердин къадардал гуьзчивал ийиз, ратарин къвалах хъсанаруниз, жалгъларин тлал секинаруниз, нефесдин органрин къвалах хъсанаруниз ва гзаф маса азарар сагъариз куьмек гуда.

Ам ик! гъазурда 10г. лавровый пешерал 300 мл гр яд илична ргада, ахпа йикъа пуд сеферда фу недалди вилик, стакандавайди хъвада. Галатун алудун патал лавровый пешерин чуьтран цуькверин (1:1) ванна къабулунни гзаф хийирлу я.

*Япариз зайифдаказ ван къезвайла, аптекадай маса гуьвай спиртдин прополисдин настойка зейтундин ягълудик (1:4) какадарда. Ахпа жунадин са къус а къаришмадай къежирна, 36 сятда япа твада. Сагъарунин вахт 10-12 югъ. Япарин сес 4-6 йикълалай хъсан жеда.

*Мекъи хъана азарлу тирла, къил тазвайла ва гъакъни хуьрек иливарун патал 2-3 сятдин вахтунда, куьлуь-куьлуь хуплар ийиз, 2-3 стакандавай кудай яд хъун гзаф хийирлу я. Кудай ци бедендик къай зиянлу шейэр вири хжудзава.

*Чахуткадин азар къайла, чуьгундуррин ва газаррин мижер, вирт, (гъар сад 3 стаканда авайди) са стакан алоэдин, 2 стакан ичерин мижер вири куьзна, са катулдиз цана бугъ алахъдалди чими ийида. Ахпа аниз вирт алава хъуьна, ам цтрадалди хуькуьрда. Къайила, коньяк хъяна, мичи рангунин бутылкайриз цана, 15 суткада къвалин гъавада хуьда. (Холодильникда хвена виже къведач). Ахпа йикъа пуд сеферда фу недалди вилик 100 г. ишлемишда. Ихътин процедура къиле туьхудаила, рапар, дарманар ва маса шейэр ишлемишна, пилпрус чуьгуна виже къведач. Мижер къвале жува-жуваз гъазурун лазим я. Сагъарунин къвед лагълар курс куьтягъ хъайила, жигерар эквериз (рентген) вегъеда.

ЧИ ВИРИДАН БУРЖИ

МАГЪАРАМДХУЪР районда виридалай чИехи хуър я. Тебиатди гуьзелвал ганвай дуьзендал бинелу хьанвай ам кьвердавай гегьенш ва авадан жезва.

Бязибуру пуд мертебадин кИвалер хкажнава. Ина агьалийрин кьуллугьда гзаф идараяр акъвазнава. Абурун арада хуьре михьивилерал гуьзчивал тухун лазим тир идараярни ава: эпидстанция, ЖКХ, хуьруьн администрация. Хуьре, адан патарив гвай чкайрани михьивилер хуьнал гуьзчивал авун абурун сифте везифайрик акатзава. Гьакьикъатда, хуьре михьивилер хуьнин кИвалах рази тежедай гьалда ава. Центрдилай башламишна хуьр акьалтIзавай кьерехдиз кьван зир-зибил гзаф я.

Гьар са кас вичин кИвалин вилик патар, руководитель идарадин сергьятар, мукьварив гвай чкаяр михьиз хуьниз, кьайдадик кутуниз мажбур я. Эгер тийиз хьайитIа, чахь серенжемар кьабулдай ксар ава эхир. Абуру чпин везифаяр кьилиз акьуд тавурла, тахсиркара жаз татана турла михьивилер хуьнин рекьяй кьайдасузвилерал эхир эцигиз хьун мумкин туш. Инал мад са кар кьейдна кIанда. Чи куьчяр паракриз элкьезва. Гзаф агьалийри чпин цурай акьудза-

вай фитер куьчярин кьерехра кIватIзава. И кардини куьчедин абур чIурзава. Гзаф куьчяр лекьвер, хандакIар акъатна кьайдадик квач. Эквер авачир куьчяр йифиз кьекьведайла четинвилер тIимил жезвач. Хейлинбуру яд гузвай хулар туалетриз элкьуьрнава. Кухнядин, гьамамдин, перемар чуьхвей химия галай ятар вири гьа хулариз ракурзава. Гатфариз ва гатуз салариз яд гудайла хулар чиркинри басмишзава. Ахьтин яд гайи набататар, тарар кьуразва, зиянар жезва.

Сагьламвилелай еке девлет авач,- лугьузва мисалда. Сагьламвилин заминни михьивал я. Ам хуьнни сад-кьве касдин ваь, чи виридан буржи я.

Жуван куьче, гьаят кьайдада тван тийиз, наразивилер са нин ятIани хиве тун дуьз туш. Кьуншидин салаз яд физвай хулал туалет эцигун, инсанрин гьерекат авай куьчедин кьерехда фитерин гьамбарар кIватIун гьахьвал туш.

Гьуьрметлу районгьелияр! Ша, чна чи гьаятрани куьчяр кьайда тван, михьивал сагьламвилин замин тирди фикирда кьуна чиркинвилериз рехь тагун, и кар гьар йикьан гуьзчивилик кутан.

Р. МУРАДАЛИЕВ.

Камаллуйрин меслятар

**Гьар са инсанди вичин тIвар хьсанди яз гьисабзава. Инсандихь галаз тIвар кьуна рахаз чалишмиш хьухь. Квез герек инсанрин тIварар рикIел хьухь.*

**Куь суьгьбетчиди интерес ийизвай ихтилат куда.*

**Инсандиз вичин метлебувал гьисс ийидай мумкинвал гуз алахьа.*

**Гьуьжетда гьалиб жез алахьмир, и карди куь суьгьбетчи бейкефарда.*

**Инсандиз чин-чинал акъвазна вун гьахь туш садрани лугьумир. Масадан фикирдиз гьуьрмет ая.*

**Эгер куьн гьахь туштIа, и кар чуьнуьх тавуна хиве яхь.*

**Суьгьбетчидихь яб акализ вердишара. Ада вичикай суьгьбет ийидайвал руьгьламиша.*

**Маса касдиз гзаф рахадай мумкинвал це, адан суьгьбет кьатIмир ва жуе тIимил рахаз чалишмиш хьухь.*

**Куьне лагьай фикир патав гвайдаз вичинди хьиз гьисабдай мумкинвал це.*

Магьарамдхуьруьн махсус школа-интернатдин ва М. Гьажиеван тIварунихь галай 1- нумрадин СОШ-дин коллективри

Тагьирова Гьалимат
вахтсуз кечмиш хьунихь галаз алакьалу яз стха Балакеримаз, рагьметлудан вири мукьва-кьилийриз, дериндай хажалат чIугуналди, башсагьлугьвал гузва.

Кьилин редактор
А. А. ИСМАИЛОВ.

Редакциядин адрес:
368780. РД, Магьарамдхуьруьн район, Магьарамдхуьр, Ленинан куьче.

Газет гьафтада садра акъатзава.

Учередители: Муниципальная районная администрация «Магарамкентский район» и коллектив журналистов редакции районной газеты «Самурдин сес» (Голос Самура).
Адрес: 368780. РД, Магьарамдхуьруьн район, Магьарамдхуьр, Гагаринан куьче, 2.

Газета «Самурдин сес» (Голос Самура) зарегистрирована Региональным управлением Комитета РФ по печати в РД.

Чап ийиз вахкудай вахт - 16.00.
Чапун патал кьул чIугуна - 15.00.

Газетдин регистрациядин нумра- Д 0174

Газет ООО «Самур» типографияда гьазурна ва гьана чапна. Типографиядин ва издателдин адрес: 368780. РД, Магьарамдхуьруьн район, Магьарамдхуьр, Ленинан куьче. Лезги чIал.
Индекс 63340. Тираж 1400
Заказ № 3

Телефонар: редактор- 25-1-37, жавабдар секретарь - 25-1-39, бухгалтер-25-9-69.

6+